

מסורת הש"ס

א) חוספתא דכלאים פ"ד ה"ג, ב) [נעיל יא': חוספתא דכלאים פ"ד ה"ג], ג) [שבת ז' ע"ג], ד) [לקמן עט:], ה) ולי נראה דלא מיתסר אלף כנגד הפיר' כיון דהוי עומד חשוב כמו בפרוך מרובה דלא מיתסר כנגד העומד ובהדיא תנן במסכת כלאים גדר שנפרץ עד י' אמה הרי הוא כפתח יתר מכאן כנגד הפלגה אסור [ת"י] א) [וע' מופ' שבת לט: ד"ה אלף פתיו']

עציטין. כר שחתת אֹכֶף הגמל כדמתרגמינן (בראשית לא) **זכר הגמל בעציטא דגמלא: שליטין**. משואות: **קולחוס**. קלחי ירקות: **נמלאס** **אסה אומר כו'**. רישא **זמס'** כלאים (פ"ד משנה ד) **תנין לה: כל שהוא פחות מג'**. כל גדר העשוי בקנים **עומדין פחות מרוחב ג'**: **זריץ שלא יהא בין זה לזה ג' כדי שלא יודקר הגדי בצמ ראש**. כלומר להדיא בלא עכוב דדקירת גדי מנטול לה מתורת לצוד ואס אין בין זה לזה ג' אפי' פרוץ מרובה על העומד כגון קנים של ז' אכזעות וריות ז' טפחים בין זה לזה כשר דכל ריוח פחות מג' אמרי' לצוד וכולו הוי עומד: **ומג' ועד ד'**. ולא ד' בכלל: זריץ **שלא יהא בין זה לזה כמלואו**. וכל כמה דלא הוי כמלואו אע"ג דהוי ריוח שלשה כיון דעומד רבה עליו ליכא למימר אתי אורח דהאי גיסא ודהאי גיסא ומנטול ליה והוו להו פתחים: **ואס היה פרוץ כו'**. לקמן מתרן לה אס היה פרוץ כעומד הוה ליה למיתני: **אף כנגד העומד אסור**. לזרוע דלא אליס עומד בפחות מד' למישרי כנגדו היכא דפרוץ רבה עליו: **ועד עשר**. ועשר בכלל אבל יותר מי' כגון עומד י"ב או ט"ו לא מצי למיתני שיעור פירצתו במלואו דאפי' בציר ממלואו דאיכא פירצה יותר מעשרה ^א מיתסר כולו כדמני סיפא: **כנגד העומד מוסר**. הואיל והיקף חשוב הוא וה"ה אס היה פרוץ מרובה ולקמן מתרן לה. הרי כאן שלש מדות צמדה ראשונה דקנים פחותים מג' לא קפדינן אמלואו כיון דמלואו לא הוי פירצה שלשה ואפי' איותר ממלואו לא קפדינן עד דאיכא פירצה שלשה ובמדה שניה קפדינן אמלואו דהא איכא שיעור פירצה למיהוי קרוי אור ואתי אור המרובה ומנטול לעומד דאפי' כנגדו אינו מתיר ובמדה שלישית דאיכא עומד חשוב אור לא מנטול לה לגמרי ומתיר מיהא כנגדה: **ואס היה עומד מרובה כו'**. אכולה קאי ואפי' לעומד מג' ועד ד' דהא קתני זה נמי זריץ שלא יהא בין זה לזה כמלואו הא בציר ממלואו שרי: **ופלגה ציומר מי' אסור**. ואפי' כולו עומד: היו שס קנים הדוקרנין. משופין כדקר נעוץין בארץ ועשה להן פאה קלושה מלמעלה מזה לזה: **אפי' ציומר**

מעשר אמות מוסר. דלורת הפתח מהניא בכלאים אף ליותר מעשר: **מאי מלואו נכנס ויואל**. והכי משמע צריכתא כל שהוא ג' ומג' ועד ד' זריץ שלא יהא בין זה לזה מילואו נכנס ויואל שלא יהא פרוץ כעומד צנכנס ויואל דהוה ליה פרוץ מרובה ואס היה פרוץ מרובה על העומד אף כנגד העומד אסור הואיל והוקף בצדר שאינו חשוב שאין צו רוחב ד': איידי דסתא רישא פרוץ מרובה על העומד. אסור דלא סגיאל דלא קתני לה לגלויי אמלואו דלאו מלומס קאמר דקמ"ל הא כעומד מותר אף כנגד הפרוץ: **סנא סיפא עומד מרובה על הפרוץ**. אע"ג דלא אינטריץ ליה דהא מגופה שמעת מינה דאפי' יש עומד כפרוץ שרי מדתנא ליה שלא יהא פרוץ כעומד ותרתינן לה צנכנס ויואל הא צלמטוס שרי וכ"ש עומד מרובה על הפרוץ אלא משוס רישא תנא סיפא ולא משוס למידק מינה הא כפרוץ אסור: רישא לרב הונא לא קשיא איידי דנעי למיתני סיפא עומד מרובה על הפרוץ. מותר דלא סגי דלא קתני לה דקמ"ל הא כפרוץ אסור: **תני נמי רישא פרוץ מרובה על העומד**. אע"ג דלא אינטריץ דהא אפי' כעומד נמי אסור: **בשלמא לרב פפא**. דאמר [טו:] פרוץ כעומד מותר: **משוס הכי לא עריב**. ג' בהדי פחות מג' ולמיתני כל שהוא פחות מג' וג' זריץ שלא יהא בין זה לזה ג' דלא מצי למימר זריץ שלא יהא בין זה לזה ג' דכיון דעומד ג' לא איכפת לן אי פרוץ נמי ג' דהא פרוץ כעומד מותר ומשוס הכי אפסקיה לאתניייה גבי פחות מד' למיתנא ביה כמלואו דליהוי משמע צנכנס ויואל: **אלא לרב הונא**. דאמר [שס] פרוץ כעומד אסור אפי' כנגד העומד: **לעירב**. ג' בהדי פחות מג' וליתני זריץ שלא יהא בין זה לזה ג' טפחים: **משוס דלא דמי פסולא**. דפחות מג' לפסולא דג' דפסולא דפחות מג' לא הוי מצי למיתלי בפרוץ מרובה על העומד דכל כמה דלא הוי פרוץ ג' אע"ג דעומד טפח ופרוץ טפחים כשר ומכי מטא פרוץ לשלשה אשמעי' דבהכי מקרי פרוץ משוס יודקר גדי: **פסולא דסיפא**. היכא דעומד ג' לא מפסיל משוס דיקור גדי דאי הוה עומד מרובה לא הוה חישינן לגדי אלא משוס מאי מיפסיל בפרוץ ג' משוס דהוי פרוץ כעומד ותנא לאגמורי מדות דמחילה קאתי ומכי מצי לחדושי טעמיה ולמתלמיה בדי פסולא אחרינא תנייה: **פחות מג' מני רבנן היא**. מדקא מפליג בין פחות מג' לג' ש"מ רבנן היא דמפלגי נמי בין פחות מג' לג': **אימא סיפא כל שהוא ג' ומג' ועד ד'**. מדקא מפליג בין פחות מד' לד' דקאמר פחות מד' אס פרוץ יתר עליו אף כנגד העומד אסור וד' גופיה קתני סיפא דמתיר כנגדו ואף על גב דפרוץ יתר עליו ש"מ רבן שמעון בן גמליאל היא:

אפילו פרוץ מרובה על העומד שרי, ומציעתא אי הוי פרוץ מרובה אסור. אלא לרב הונא בריה דרב יהושע דלא שנא שלשה ולא שנא פחות משלשה פרוץ כעומד אסור, ליערבינהו וליתנינהו כש הן פחות משלשה ושלשה צריך שלא יהא בין זה לזה (כמילואו) [שלשה]. ודחינן רישא דקתני פחות מג' תורת לבדין, סיפא דקתני כל שהוא ארבעה ומארבעה ועד ארבענה) אמות ועד עשר תורת מחיצה משום הכי לא מתני ליה.

מבוי שהוא גבוה פרק ראשון עירובין

דאין זה סוגיית הש"ס דמשני צמעדיף ואינו חושש על קושייתו ועוד קשה דפי' בדרבא אס היו נתונין שמי נתונן ערב ואיכא סבך כשר טפי ובפ"ק דסוכה (ד' ט:) תנן גבי העושה סוכתו תחת האילן אס היה הסיכוך הרבה מהן או שאַלְכָן כשירה ומוקי לה בגמרא כשחצטן ופ"ה

בעביטין בשליפין בקנים בקולחות במלמליין בתוכה ובלבד שלא יהא בין גמל לגמל כמלא גמל ובין אוכף לאוכף כמלא אוכף ובין עביט לעביט כמלא עביט הכא נמי כשנכנס ויוצא תא שמע ^א נמצאת אתה אומר שלש מדות במחיצות * כל שהוא פחות משלשה צריך שלא יהא בין זה לזה שלשה כדי שלא יודקר הגדי בבת ראש כל שהוא ג' = ומג' עד ד' צריך שלא יהא בין זה לזה כמלואו כדי שלא יהא פרוץ כעומד ואם היה פרוץ מרובה על העומד אף כנגד העומד אסור כל שהוא ד' ומארבעה עד עשר אמות צריך שלא יהא בין זה לזה כמלואו שלא יהא פרוץ כעומד ואם היה פרוץ כעומד כנגד הפרוץ אסור ואם היה עומד מרובה על הפרוץ אף כנגד הפרוץ מותר נפרצה ביותר מעשר אסור ^ב היו שם קנים הדוקרנים ועושה להן פיאה מלמעלה אפילו ביותר מעשר מותר קתני מיהת רישא מג' ועד ד' ובלבד שלא יהא בין זה לזה כמלואו תיובתא דרב פפא אמר לך רב פפא מאי מלואו נכנס ויוצא הכי נמי מסתברא מדקתני אם היה פרוץ מרובה על העומד אף כנגד העומד אסור הא כעומד מותר שמע מינה לימא תיהוי תיובתיה דר"ה בריה דרב יהושע אמר לך וליטעמך אימא סיפא אם היה עומד מרובה על הפרוץ אף כנגד הפרוץ מותר הא כפרוץ אסור סיפא קשיא לרב פפא רישא קשיא לר"ה בריה דרב יהושע סיפא לרב פפא לא קשיא ^א איידי

דאין זה סוגיית הש"ס דמשני צמעדיף ואינו חושש על קושייתו ועוד קשה דפי' בדרבא אס היו נתונין שמי נתונן ערב ואיכא סבך כשר טפי ובפ"ק דסוכה (ד' ט:) תנן גבי העושה סוכתו תחת האילן אס היה הסיכוך הרבה מהן או שאַלְכָן כשירה ומוקי לה בגמרא כשחצטן ופ"ה שס כשעירצן ואין ניכר איזהו פסול ואיזהו כשר ועוד לדומק הוא דאמוראי מסקי אליבא דמ"ד פרוץ כעומד אסור דלא קי"ל הכי ועוד דלא פריך צסמון כי מוקי נמי ציואל ונכנס גבי שיירא והא אפשר לנמסס והתם ליכא לשנויי לרבא כי הכא ונראה כגירסת ר"ח דגריס והא אי אפשר לנמסס שיסמס כל האור וממלא שאין הכשר מרובה על האור ועל הפסול או אפי' כמוהו ופריך לכויל עלמא ומשני ר' אמי צמעדיף שצודאי יסמס כל האור ורבא אמר אפי' תימא שאינו מעדיף אס היו נתונין שמי נתונן ערב ולא נסתם כל האור אבל אין לפרש דדווקא כעניין זה אהני לרבא ולא צמעדיף דגור דילמא לא יעדיף דבכל הספרים גרסי' צפ"ק דסוכה (ד' טו:) רבא אמר אפי' תימא צשאינו מעדיף:

מארבעה עד עשר גרסי' ולא גרסינן עד ארבע אמות: **אימא סיפא כל שהוא שלשה ומג' ועד ד' כו'**. סיפא גופה היה יכול להקשות דלא אמיא כרבנן כדקאמר הש"ס מדלא תמיר עומד שלשה כנגדו וכרשב"ג נמי לא אמיא מדקאמר וזריץ שלא יהא בין זה לזה כמלואו ולרשב"ג אפי' יותר ממלואו אין צבך כלום כיון דליכא ד' כלגוד דמי אלא קך דרך הש"ס שמתחיל קושיא מרישא כשיכול וכה"ג איכא פ' כירה (ד' לט:) גבי חמין שהוחמו צשבת ^א: והלכתא

דתנא רישא פרוץ מרובה על העומד תנא סיפא עומד מרובה על הפרוץ רישא לרב הונא בריה דרב יהושע לא קשיא איידי דבעי למיתני סיפא עומד מרובה על הפרוץ תנא רישא פרוץ מרובה על העומד בשלמא לרב פפא משום הכי לא עריב להו ותני להו אלא לרב הונא בריה דרב יהושע ליערבינהו וליתננהו כל שהוא פחות משלשה ושלשה צריך שלא יהא בין זה לזה שלשה משום דלא דמי פסולא דרישא לפסולא דסיפא פסולא דרישא כדי שלא יודקר הגדי בבת אחת פסולא דסיפא שלא יהא פרוץ כעומד פחות משלשה מגי רבנן היא דאמרי ^א פחות משלשה אמרינן לבוד שלשה לא אמרינן לבוד אימא סיפא כל שהוא שלשה ומשלשה ועד ארבעה אהאן

ועד והכי משמע צריכתא כל שהוא ג' ומג' ועד ד' זריץ שלא יהא בין זה לזה מילואו נכנס ויואל דהוה ליה פרוץ מרובה ואס היה פרוץ מרובה על העומד אף כנגד העומד אסור הואיל והוקף בצדר שאינו חשוב שאין צו רוחב ד': איידי דסתא רישא פרוץ מרובה על העומד. אסור דלא סגיאל דלא קתני לה לגלויי אמלואו דלאו מלומס קאמר דקמ"ל הא כעומד מותר אף כנגד הפרוץ: **סנא סיפא עומד מרובה על הפרוץ**. אע"ג דלא אינטריץ ליה דהא מגופה שמעת מינה דאפי' יש עומד כפרוץ שרי מדתנא ליה שלא יהא פרוץ כעומד ותרתינן לה צנכנס ויואל הא צלמטוס שרי וכ"ש עומד מרובה על הפרוץ אלא משוס רישא תנא סיפא ולא משוס למידק מינה הא כפרוץ אסור: רישא לרב הונא לא קשיא איידי דנעי למיתני סיפא עומד מרובה על הפרוץ. מותר דלא סגי דלא קתני לה דקמ"ל הא כפרוץ אסור: **תני נמי רישא פרוץ מרובה על העומד**. אע"ג דלא אינטריץ דהא אפי' כעומד נמי אסור: **בשלמא לרב פפא**. דאמר [טו:] פרוץ כעומד מותר: **משוס הכי לא עריב**. ג' בהדי פחות מג' ולמיתני כל שהוא פחות מג' וג' זריץ שלא יהא בין זה לזה ג' דלא מצי למימר זריץ שלא יהא בין זה לזה ג' דכיון דעומד ג' לא איכפת לן אי פרוץ נמי ג' דהא פרוץ כעומד מותר ומשוס הכי אפסקיה לאתניייה גבי פחות מד' למיתנא ביה כמלואו דליהוי משמע צנכנס ויואל: **אלא לרב הונא**. דאמר [שס] פרוץ כעומד אסור אפי' כנגד העומד: **לעירב**. ג' בהדי פחות מג' וליתני זריץ שלא יהא בין זה לזה ג' טפחים: **משוס דלא דמי פסולא**. דפחות מג' לפסולא דג' דפסולא דפחות מג' לא הוי מצי למיתלי בפרוץ מרובה על העומד דכל כמה דלא הוי פרוץ ג' אע"ג דעומד טפח ופרוץ טפחים כשר ומכי מטא פרוץ לשלשה אשמעי' דבהכי מקרי פרוץ משוס יודקר גדי: **פסולא דסיפא**. היכא דעומד ג' לא מפסיל משוס דיקור גדי דאי הוה עומד מרובה לא הוה חישינן לגדי אלא משוס מאי מיפסיל בפרוץ ג' משוס דהוי פרוץ כעומד ותנא לאגמורי מדות דמחילה קאתי ומכי מצי לחדושי טעמיה ולמתלמיה בדי פסולא אחרינא תנייה: **פחות מג' מני רבנן היא**. מדקא מפליג בין פחות מג' לג' ש"מ רבנן היא דמפלגי נמי בין פחות מג' לג': **אימא סיפא כל שהוא ג' ומג' ועד ד'**. מדקא מפליג בין פחות מד' לד' דקאמר פחות מד' אס פרוץ יתר עליו אף כנגד העומד אסור וד' גופיה קתני סיפא דמתיר כנגדו ואף על גב דפרוץ יתר עליו ש"מ רבן שמעון בן גמליאל היא:

אהאן

אפילו פרוץ מרובה על העומד שרי, ומציעתא אי הוי פרוץ מרובה אסור. אלא לרב הונא בריה דרב יהושע דלא שנא שלשה ולא שנא פחות משלשה פרוץ כעומד אסור, ליערבינהו וליתנינהו כש הן פחות משלשה ושלשה צריך שלא יהא בין זה לזה (כמילואו) [שלשה]. ודחינן רישא דקתני פחות מג' תורת לבדין, סיפא דקתני כל שהוא ארבעה ומארבעה ועד ארבענה) אמות ועד עשר תורת מחיצה משום הכי לא מתני ליה.

מזו.

קב א מיי פ"ו מהל' כלאים הלכה טו טו"ע י"ד סי' רלו סעיף מה':

קב ב מיי שם הלכה טז טו"ע שם סעיף מו':

רב ניסים גאון

מגי רבנן היא דאמי פחות מג' אמרי לבדו. אהאן לרבנן שמעון בן גמליאל דאמי פחות מד' אמרי לבדו. וחלוקת רבנן ורבנן שמעון בן גמליאל בוו המרייתא האמורה בתחלת הפרק, היתה קודמת משוכה או תלויה פחות מג' אין צריך קורה אחרת.

רבינו חננאל

עד ובלבד שלא יהא בין גמל לגמל כמלא גמל כו'. ודחינן הכא נמי כמלא נכנס [ויצא]. ת"ש נמצאת אומר שלש מידות במחיצות, כל שהוא פחות משלשה צריך שלא יהא בין זה לזה שלשה, שלא יודקר הגדי בבת ראש. כל שהוא שלשה ומשלשה ועד ארבעה, צריך שלא יהא בין זה לזה כמלואו, שלא יהא פרוץ כעומד. ואם היה פרוץ מרובה על העומד אף כנגד העומד אסור. כל שהוא [ארבעה ו] מארבעה ולמעלה עד עשרה, צריך שלא יהא בין זה לזה כמילואו, שלא יהא פרוץ כעומד, ואם היה פרוץ כעומד כנגד עומד מותר כנגד פרוץ אסור, ואם היה עומד מרובה על הפרוץ אף כנגד (עומד אסור) הפרוץ נמי מותר. נפרצה יותר מעשר אסור. היו לו קנים מדוקרין ועשה להן פאה מלמעלה אפילו ביותר [מין] מותר. קתני מיהא רישא, כל שהו שלשה ומשלשה ועד ארבעה צריך שלא יהא בין זה לזה כמילואו. פי צריך שלא יהא (כמילואו) [פרוץ כעומד], קשיא לרב פפא. ודחי כמלא נכנס ויוצא שהוא יותר כמעט. ואמרינן הכי נמי מסתברא דבמלואו יתר הוא כמעט, מדקתני ואם היה פרוץ מרובה על העומד, פרוץ מרובה על העומד הוא דאסור הא כעומד מותר. ואמרינן רישא קשיא לרב הונא בריה דרב יהושע, סיפא קשיא לרב פפא. ושינינן להו ופשוטה היא. ואמרינן בשלמא לרב פפא מוקים לה לרישא כל שהו פחות משלשה צריך שלא יהא בין זה לזה שלשה, שאם היה העומד פחות משלשה והפרוץ שלשה אסור, שנמצא הפרוץ מרובה על העומד לפיכך אסור. הא זה כמו זה או אפי' הפרוץ מרובה על העומד כיון שהפרוץ אינו שלשה טפחים אלא פחות מותר. ומציעתא דקתני צריך שלא יהא בין זה לזה כמלואו מוקים לה כמלאו נכנס ויוצא שהוא יותר כמעט, הא זה כמו זה מותר, משום הכי לא מערב ותני להו, דרישא

משלשה

עין משפט

נר מצוה